

การยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล

Farmers' adoption of sweet corn planting under Good Agricultural Practices (GAP) at Tha Phae District, Satun Province

อัจฉรีย์ บุญยะวันตัง¹ และ กอบชัย วรพิมพงษ์^{1*}

Atchari Boonyawantang¹ and Kobchai Worrapimpong^{1*}

บทคัดย่อ: การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลด้านสังคมและเศรษฐกิจ ระดับความรู้ รวมถึงการยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวานจำนวน 132 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 54 ปี เกือบทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 5.88 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 1.06 ไร่ การเกษตรนอกจากการปลูกข้าวโพดหวาน คือ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และทำนา มีรายได้จากการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 64,310.61 บาท/ปี ได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับ GAP เฉลี่ย คนละ 2 ครั้ง มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมากที่สุด มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP ในระดับสูง และส่วนใหญ่มีการยอมรับด้วยการปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP ข้าวโพดหวาน ยกเว้นด้านแหล่งน้ำและการบันทึกข้อมูลมีการยอมรับในระดับน้อย การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธี Stepwise พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) ต่อการยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP คือ อายุ และ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรด้าน GAP อย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มความรู้ให้กับเกษตรกรโดยเฉพาะการบันทึกข้อมูล และควรให้ความสำคัญกับเกษตรกรผู้สูงอายุเป็นพิเศษรวมถึงผู้สืบทอดอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรผู้สูงอายุด้วย

คำสำคัญ : ข้าวโพดหวาน, เกษตรกรที่ดีที่เหมาะสม, การยอมรับ, จังหวัดสตูล

ABSTRACT: This study aims to study farmer's characteristics of social and economic factors, knowledge and adoption of sweet corn production under Good Agricultural Practice (GAP) by farmers. The study was conducted at Tha Phae District, Satun Province by using schedule interview with 132 sweet corn farmers. The statistic used for data analysis were percentage, mean, standard deviation. Moreover, multiple regression analysis was employed to explore factor influenced to farmers' adoption of sweet corn production under GAP. The results showed that most of the farmers were males with average age at 54 years old, most of them were Muslims. Most farmers finished primary school. Farmers had agricultural area 5.88 rais in average and the average area for sweet corn was 1.06 rais. Other agricultural activities found in the study consist of para rubber, palm oil and rice. Average income from all agricultural activities was 64,310.61 bahts/year. Farmers used

¹ ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112
Department of Agricultural Development, Faculty of Natural Resources, Prince of Songkla University,
Hat Yai Songkhla 90112

* Corresponding author: kobchai.w@psu.ac.th

to attend GAP training 2 times/person in average. A majority communication way was contact government officer directly. In addition, farmers had high level of basic knowledge in producing sweet corn under GAP. Regarding adoption of GAP, farmers accepted most of GAP standard except water source and data record standard, both were accepted in low level. From multiple regression analysis by Stepwise method, it was found that there were 2 factors which are age and level of basic knowledge in producing sweet corn under GAP had significantly influence to farmers' adoption ($P < 0.01$). Finally, the study suggests that the training related with GAP should organize frequently in order to increase farmer's knowledge especially data record standard and government officers should pay more attention to elderly farmers including their agricultural descendants.

Keywords: Sweet corn, GAP, Adoption, Satun Province

บทนำ

ข้าวโพดหวานจัดเป็นพืชที่สำคัญในกลุ่มของข้าวโพดฝักสดที่นิยมปลูกกันอย่างแพร่หลายในประเทศไทยเนื่องจากมีความเหมาะสมทั้งสภาพดิน รวมถึงปัจจัยทางกายภาพอื่นๆ และยังเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ (ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท, 2547) ข้าวโพดหวานสามารถผลิตจำหน่ายทั้งในลักษณะของผลผลิตสดและเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหาร อีกทั้งยังมีการส่งออกในปริมาณสูง จึงได้มีการกำหนดระบบเกษตรที่ดีเหมาะสม หรือ GAP (Good Agricultural Practice) สำหรับข้าวโพดหวานขึ้นตั้งแต่ปี 2550 และมีการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรสำหรับข้าวโพดหวานออกมาเมื่อปี พ.ศ.2554 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2550; สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2555) ปัจจุบันมีการปลูกข้าวโพดหวานกันอย่างแพร่หลายทั่วประเทศและมีการพยายามส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวานนำระบบ GAP ไปใช้เพื่อผลิตข้าวโพดหวานที่มีคุณภาพและปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค รวมถึงช่วยให้เกษตรกรมีรายได้และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2552) จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดชายแดนทางภาคใต้ที่สำคัญจังหวัดหนึ่งเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงซึ่งเป็นที่มาของสินค้าทางการเกษตรสำหรับนักท่องเที่ยวถึงแม้ว่าสภาพทางกายภาพจะเป็นพืชทางการเกษตรหลักแต่เกษตรกรในจังหวัดสตูลบางส่วนนิยมปลูกข้าวโพดหวานเป็นแหล่งรายได้เสริมจำนวนมาก โดยเฉพาะอำเภอท่าแพ มีเกษตรกรปลูกข้าวโพดหวานกันเป็นจำนวนมาก โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคิดเป็น 46% ของ

พื้นที่ปลูกข้าวโพดหวานทั้งหมดใน 7 อำเภอของจังหวัดสตูล (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561) และมีการจัดตั้งกลุ่มข้าวโพดหวานเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในการนำระบบ GAP ไปใช้ในระบบการผลิตข้าวโพดหวานของเกษตรกร ดังนั้น การศึกษาเพื่อติดตามการปฏิบัติตามมาตรฐานของ GAP จึงมีความสำคัญเพื่อเป็นการประเมินการส่งเสริมการใช้ระบบ GAP ในกระบวนการผลิตของเกษตรกร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลด้านสังคมและเศรษฐกิจ ของเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดหวานในอำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล 2) ศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP และการยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP ของเกษตรกร โดยคาดหวังผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและปรับปรุงการส่งเสริมการผลิตข้าวโพดหวานหรือพืชอื่นๆ ตามระบบ GAP ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้านี้ทำการศึกษาในตำบลท่าแพ อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นตำบลที่มีเกษตรกรปลูกข้าวโพดหวานมากที่สุด โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ปลูกข้าวโพดหวานทั้งหมดในเขตตำบลท่าแพ จำนวน 132 ราย (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแพ, 2558)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview schedule)

ชนิดของคำถามที่ใช้มีทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด โดยมีเนื้อหาหลัก 3 ส่วนได้แก่ 1) ข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) คำถามเกี่ยวกับความรู้ในการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP ทั้งหมด 8 ด้าน โดยลักษณะคำถามจะเป็นการตอบถูกหรือผิดจำนวน 17 ข้อ และมีการแปรผลโดยการแบ่งระดับความรู้ของเกษตรกรเป็น 3 ระดับตามคะแนนรวมที่เกษตรกรตอบคำถามได้ถูกต้อง โดยที่ระดับสูง คะแนนตั้งแต่ 12 ขึ้นไป ระดับปานกลาง คะแนนระหว่าง 7-11 และระดับต่ำ ตั้งแต่ 6 คะแนน (สมชาย, 2554) 3) การยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP โดยทำการศึกษา ระดับการปฏิบัติตามระบบ GAP ในการผลิตข้าวโพดหวานของเกษตรกร โดยแบ่งการปฏิบัติออกเป็น 3 ระดับคือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง และไม่ปฏิบัติ เมื่อทำการออกแบบเครื่องมือขึ้นต้นเสร็จเรียบร้อยแล้วนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากนั้นปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และทำการทดสอบความยากง่ายและอำนาจจำแนกของข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ในการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP กับเกษตรกร 30 ราย ใน อำเภอลำภู จังหัดสตุล จากผลการทดสอบความยากง่ายได้ค่า ที่ระดับ 0.737 และอำนาจจำแนกได้ค่าที่ระดับ 0.675 ซึ่งถือได้ว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้เก็บข้อมูล (เกียรติสุดา, 2546) จากนั้นนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยสถิติเชิงพรรณนาทำการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของสถิติเชิงอนุมานใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพลระหว่างปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรกับการยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP ของเกษตรกร

ผลการศึกษา

ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวานทั้งหมด 132 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 56.06) อายุเฉลี่ย

53.25 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 69.70) เกือบทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 99.24) มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน มีแรงงานในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ยครัวเรือนละ 2 คน พื้นที่ถือครองเฉลี่ยครัวเรือนละ 5.88 ไร่ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ยครัวเรือนละ 1.06 ไร่ เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 7.37 ปี กิจกรรมการเกษตรอื่นนอกเหนือจากข้าวโพดหวานของเกษตรกร ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ทำนา และสวนผลไม้ เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีการถือครองที่ดินแบบมีโฉนด (ร้อยละ 90.90)

เกษตรกรมีรายได้จากภาคการเกษตรทั้งหมดต่อปีเฉลี่ย 64,310.61 บาท มีรายได้จากการปลูกข้าวโพดหวานต่อปีเฉลี่ย 14,102.27 บาท โดยมีรายได้จากการปลูกพืชชนิดอื่นๆ รวมด้วย และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร (ร้อยละ 77.27) เกษตรกรทั้งหมดเคยได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบ GAP เฉลี่ยคนละ 2 ครั้ง และได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP จากเจ้าหน้าที่ของรัฐมากที่สุด (ร้อยละ 97.73) แต่เกษตรกรส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องของระบบ GAP เฉลี่ยเพียง 1 ครั้งในรอบปี

ความรู้ในการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP ของเกษตรกร

คำถามเกี่ยวกับความรู้ในการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP ของเกษตรกร ทั้ง 8 ด้าน (Table 1) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ระดับสูง (ร้อยละ 50.76) รองลงมาคือมีความรู้ระดับกลาง (ร้อยละ 37.12) และเกษตรกรบางส่วนมีความรู้ระดับต่ำ (ร้อยละ 12.12) จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ด้านการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP เป็นอย่างดี และเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดของข้อคำถามแต่ละด้านพบว่า ด้านที่เกษตรกรตอบถูกมากที่สุดคือ ด้านพื้นที่ปลูก เกษตรกรตอบถูกถึงร้อยละ 80.30 แต่ด้านที่เกษตรกรตอบถูกน้อยที่สุดคือ ด้านการใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร เกษตรกรตอบถูกเพียงร้อยละ 55.11

Table 1 Farmer's knowledge in GAP for sweet corn

Farmer's knowledge of GAP for sweet corn	% of answer correctly
1) Water source	57.58
2) Plantation area	80.30
3) Pesticides application	55.11
4) Quality management in pre-harvesting	64.40
5) Harvest and post-harvests handling	65.91
6) Holding of produce: moving and storage of produce within the plantation	72.35
7) Personal hygiene	73.48
8) Data recording and traceability	64.40
Overview	66.69±8.38

การยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP

การศึกษาการปฏิบัติตามระบบ GAP ข้าวโพดหวานของเกษตรกรทั้ง 8 ด้าน (Table 2) พบว่าในภาพรวม เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP ทุกครั้ง (ร้อยละ 48.48±7.13) รองลงมาคือปฏิบัติบางครั้ง (ร้อยละ 35.61±5.71) และมีส่วนน้อยที่ไม่เคยปฏิบัติเลย (15.91±7.35) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่เกษตรกรปฏิบัติทุกครั้งมากที่สุดคือด้านพื้นที่ปลูก ซึ่งเป็นด้านที่เกษตรกรตอบคำถามถูกมากที่สุด และด้านการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวในร้อยละที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 58.33 และ 58.14) ด้านที่มีการปฏิบัติทุกครั้งน้อยที่สุดคือด้านวัตถุดิบทางการเกษตร ซึ่งเป็นด้านที่เกษตรกรตอบคำถามถูกน้อยที่สุด โดยเกษตรกรปฏิบัติทุกครั้งเพียงร้อยละ 37.50 จากการพูดคุยกับเกษตรกรระหว่างการเก็บข้อมูล พบว่าเกษตรกรทราบถึงหลักเกณฑ์การ

ปฏิบัติตามมาตรฐาน แต่มักจะไม่ค่อยปฏิบัติเพราะรู้สึกไม่ค่อยสะดวกในการใช้งานในแปลง สำหรับด้านที่เกษตรกรไม่เคยปฏิบัติเลย พบว่ามี 3 ด้านที่เกษตรกรไม่เคยมีการปฏิบัติมากกว่าร้อยละ 20 ประกอบด้วย ด้านแหล่งน้ำ ด้านวัตถุดิบทางการเกษตรและด้านการบันทึกข้อมูลที่เป็นด้านที่มีการไม่ปฏิบัติมากที่สุด (ร้อยละ 26.52) ในประเด็นของการขาดการบันทึกข้อมูลของเกษตรกรในการศึกษาค้นคว้าสอดคล้องกับอิทธิพัทธ์ (2554) ที่พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตมะขามเทศในจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่ขาดการบันทึกข้อมูลเนื่องจากคิดว่ามีขั้นตอนยุ่งยาก และยังสอดคล้องกับเบญจมาศ และนิวัฒน์ (2555) ที่พบว่าเกษตรกรผู้ผลิตหอมแดงตามระบบ GAP ในจังหวัดศรีสะเกษขาดการปฏิบัติด้านการบันทึกข้อมูลและไม่เคยจัดเก็บเอกสารเลย ซึ่งการบันทึกข้อมูลการผลิตเป็นส่วนสำคัญของมาตรฐาน GAP

Table 2 Farmer's practice level regarding GAP standards for sweet corn

GAP standards for sweet corn	Farmer's practice frequency (% of farmer)		
	Every time	Sometime	Never
1) Water source	45.08	32.58	22.35
2) Plantation area	58.33	28.03	13.64
3) Pesticides application	37.50	40.15	22.35
4) Quality management in pre-harvesting	46.75	35.82	17.42
5) Harvest and post-harvest handling	58.14	33.52	8.33
6) Holding of produce: moving and storage of produce within the plantation	51.14	41.67	7.20
7) Personal hygiene	46.97	43.56	9.47
8) Data recording and traceability	43.94	29.55	26.52
Overview	48.48±7.13	35.61±5.71	15.91±7.35

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับของเกษตรกร

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นต่อน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อหาตัวแปรอิสระ (ตัวแปรต้น) ที่มีอิทธิพลต่อความผันแปรของตัวแปรตาม (การยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP) พบว่ามีตัวแปรอิสระจำนวน 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.01$ (Table 3) ได้แก่ อายุ ซึ่งมีผลในเชิงลบ หมายความว่า หากเกษตรกรมีอายุน้อยก็จะส่งผลต่อการยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP มากขึ้น และตัวแปรอิสระอีกตัวหนึ่งคือระดับความรู้ซึ่งมีผลในเชิงบวก หมายความว่า

หากเกษตรกรมีระดับความรู้สูงก็จะส่งผลต่อการยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP มากขึ้น เมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเชิงพหุ พบว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.397 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ที่มีอิทธิพลสามารถอธิบายการผันแปร (การเปลี่ยนแปลง) ของตัวแปรตาม (การยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP) ได้ร้อยละ 39.70 จากข้อมูลการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถเขียนสมการถดถอยพหุคูณได้ดังนี้

$$\text{การยอมรับของเกษตรกร} = 38.847 - 0.398 (\text{อายุ}) + 0.909 (\text{ระดับความรู้})$$

Table 3 Stepwise multiple regression analysis of factors influencing to farmer's adoption toward GAP for sweet corn

Variable factors	B	Std. error	Beta	t	Sig.
(Constant)	38.847	1.898		7.623	0.000*
Age	-0.398	0.084	-0.349	-4.737	0.000*
Level of knowledge in sweet corn GAP producing	0.909	0.163	0.411	5.585	0.000*
R	= 0.630				
R ²	= 0.397				
Ajusted R ²	= 0.388				
F	= 42.506				
Sig.F	= 0.000				
SE _{est}	= 5.896				

* Statistically significant at $P < 0.01$

จากสมการถดถอยพหุคูณจะเห็นว่า ระดับความรู้มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b) ที่สูง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของระดับความรู้ของเกษตรกรที่มีอิทธิพลอย่างมากกับการยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พัชรภรณ์ (2552) ที่พบว่าอายุและความรู้เกี่ยวกับ GAP มีอิทธิพลต่อการยอมรับ GAP ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสอดคล้องกับการศึกษาของ วิวัฒน์ และศิริวรรณ (2554) ที่พบว่าระดับความรู้ด้าน GAP พืชอาหารของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับ GAP ของเกษตรกรผู้ปลูกผักในจังหวัดราชบุรี และอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการยอมรับคือ ทศนคติต่อ GAP ในการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ทำการศึกษาในประเด็นของทัศนคติซึ่งเป็นประเด็นที่อาจจะนำไปศึกษาในอนาคตต่อไป

สรุป

เกษตรกรส่วนใหญ่ในการศึกษานี้เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 53.25 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา และนับถือศาสนาอิสลาม มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ยประมาณ 1 ไร่ มีประสบการณ์ปลูกข้าวโพดหวานประมาณ 7 ปี และมีกิจกรรมทางการเกษตรอื่นร่วมกับการปลูกข้าวโพดหวาน เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน เกษตรกรได้รับการอบรม GAP เฉลี่ยคนละ 2 ครั้ง และแหล่งข่าวสารที่เกษตรกรได้รับบ่อยที่สุดคือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในส่วนของความรู้ในการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง และมีการยอมรับปฏิบัติตามระบบ GAP ทุกครั้ง มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานของระบบ GAP

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า อายุและระดับความรู้ในการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP ของเกษตรกรมีอิทธิพลต่อการยอมรับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) โดยที่อายุมีผลในเชิงลบ ในขณะที่ระดับความรู้มีผลในเชิงบวก

การศึกษานี้มีข้อเสนอแนะเพื่อให้เกษตรกรเห็นความสำคัญและเพิ่มการยอมรับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบ GAP ดังนี้ 1) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตข้าวโพดหวานตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอเนื่องจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงผลของระดับความรู้ GAP ของเกษตรกรส่งผลต่อการยอมรับของเกษตรกร โดยควรเน้นใน 2 ประเด็น คือ ด้านวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรเนื่องจากเกษตรกรมีส่วนในการปฏิบัติทุกครั้งน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น และด้านการบันทึกข้อมูลเนื่องจากเกษตรกรมีส่วนยังไม่ปฏิบัติอยู่มากที่สุด 2) ควรให้ความสำคัญกับเกษตรกรสูงอายุเป็นพิเศษเนื่องจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงการยอมรับของเกษตรกรจะลดลงเมื่ออายุมากขึ้น ดังนั้นการเพิ่มความรู้และความเข้าใจของเกษตรกรสูงอายุอาจจะช่วยเพิ่มการยอมรับ GAP ของเกษตรกรได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2550. ระบบการจัดการคุณภาพ: GAP พืช ข้าวโพดหวาน. แหล่งข้อมูล: <https://bit.ly/2MFs48S>. ค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2559.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2552. เกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) สำหรับการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2561. รายงานข้อมูลภาวะการผลิตพืช. แหล่งข้อมูล: <http://production.doae.go.th> ค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2561.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. 2546. เอกสารประกอบการบรรยาย กระบวนวิชา 055400 การวัดและประเมินผลทางการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธิดิพัทธ์ ัญญาวร. 2554. การยอมรับเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตมะขามเทศของเกษตรกรในอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. ใน: การเสนอผลการวิจัยทางการเกษตรและที่เกี่ยวข้อง ในกิจกรรมบริการวิชาการแก่สังคม. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 1 กันยายน 2554.
- เบญจมาศ พันธุ์ดี และ นิวัฒน์ มาสุวรรณ. 2555. การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตหอมแดงตามระบบจัดการคุณภาพเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ. แก่นเกษตร 40 ฉบับพิเศษ: 321-326
- พัชรารัตน์ เพ็ชรทอง. 2552. การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิวัฒน์ ภูพร้อม และ ศิริวรรณ แดงจำ. 2554. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกผักในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. ใน: การประชุมวิชาการนานาชาติวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางเกษตรครั้งที่ 1. 21-22 กรกฎาคม 2554.
- ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท. 2547. การผลิตข้าวโพดฝักอ่อนและข้าวโพดหวานเพื่ออุตสาหกรรมการแปรรูป. เอกสารประกอบการฝึกอบรม. กรมวิชาการเกษตร.
- สมชาย วรภิรมย์สกุล. 2554. ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. อักษรศิลป์การพิมพ์, อุตรธานี.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2555. มาตรฐานสินค้าเกษตร: ข้าวโพดหวาน. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. แหล่งข้อมูล: <https://bit.ly/2w2VW87>. ค้นเมื่อ 16 มกราคม 2560.
- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแพ. 2558. สภาพพื้นที่และข้อมูลพื้นฐานตำบลท่าแพ. เอกสารรายงานการสำรวจพื้นที่ทำการเกษตร. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแพ จังหวัดสตูล.